
ДИГИТАЛНАТА РЕФОРМА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Проф. д-р Христо Иванов
ВУТП - София

Резюме: Дигитализацията в административната сфера е неизбежна и се случва много ускорено. Забелязват се и глобални тенденции, чрез които се обръща все по-голямо внимание на сигурността в тази процес. Това по никакъв начин не ограничава развитието. Процесите, определящи административната реформа, продължават да вървят успоредно с дигитализацията. Нещо повече - сигурността и намаляването на рисковете са катализатор за все по-бурното развитие на дигиталните технологии и реформирането на публичната администрация.

Ключови думи: Дигитализация, сигурност, реформа

DIGITAL REFORM IN BULGARIA

Prof. Hristo Ivanov
VUTP - Sofia

Introduction: Digitalization in administrative structures is fast and inevitable. There are global trends in digitalization and security. All processes during administrative reformation are developing in parallel with digitalization. Security and preventing risks are part of the fast growing and developing digital technology and administrative reformation.

Key words: Digitalization, security, reform

Дигитализацията в никакъв случай няма да измести или замени човешкия фактор в административната сфера. Процесът ще улесни и оптимизира работата. Сигурността при това би трябвало да бъде гарантирана напълно. Тенденциите са на блокчейн, на споделената икономика и споделените ресурси. Те имат значителен потенциал, тъй като са свързани със свободата на действие, повече прозрачност и по-малко ресурси. Ето защо сигурността трябва да бъде гарантирана, а рисковете – добре управлявани и сведени до минимум [1]. Държавата има важна роля, като оказва подкрепа по отношение не само за развитието на иновациите, но и за гарантирането на стабилността на еволюционният процес. Дигитализацията дава възможност на бизнеса да направи преоценка на кадрите си, при което ще останат най-подготвените образователно.

С цел гарантиране на успешното изпълнение на Дигиталната реформа Европейската Комисия изисква да се изпълнят необходимите **институционални, политически и правни** рамки на национално ниво от всички държави-членки на Европейския съюз. От това следва да се изготвят националните политики, като изцяло се вземат предвид заложените ключови действия на ниво ЕС.

1. Институционална рамка

Основната цел на институционалната рамка е да се извлекат устойчиви икономически и социални ползи от цифровия единен пазар. Този пазар е основан на високоскоростен и свръх-високоскоростен Интернет и оперативно съвместими приложения. Чрез него се очертава пътя за максимално оползотворяване на социалния и икономическия потенциал на институционалната рамка главно чрез Интернет.

Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията координира цялата дейност по провеждане на държавната политика в областта на информационните технологии и съобщенията, като усилията са насочени основно към разработване на необходимата нормативна база. Освен нормативната база институциите дават насоките за изграждане и поддържане на модерна електронна съобщителна инфраструктура за нуждите на публичната администрация и Е-правителството[2]. Основните институции на изпълнителната власт, ангажирани с провеждане на държавната политика в областта на институционалната рамка са Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията и Изпълнителна агенция „Електронни съобщителни мрежи и информационни системи“. Останалите министерства също изпълняват мерки в областта на тази рамка чрез осъществяването на секторни и национални стратегии.

2. Политическа рамка

Политическата рамка [3] за развитие на дигиталната реформа в Република България е очертана в основните национални стратегически планове и програмни документи, които са съобразени с основните стратегически планове документи на ЕС - „Европа 2020“ и по-конкретно с „Цифровата програма за Европа“. Това са:

- **Националната програма за развитие:** „България 2020“, е водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите на политиките за развитие на страната до 2020 г.;

- **Национална програма за реформи** е основен стратегически документ, който се актуализира всяка година, като отразява насоките в Годишния обзор за растежа. Тя дава средносрочната рамка от мерки и приоритети в областта на макро- и микроикономическото развитие, пазара на труда и развитието на човешкия капитал, насочени към постигането на целите на стратегията „Европа 2020“.

В изпълнение на поетите ангажименти в програмата за реформи са разработени следните стратегически документ

- **Национална програма „Цифрова България 2015“** - тя дефинира параметрите за развитие на информационното об-

щество в България и има за цел да подпомогне изпълнението на европейските приоритети и задачи, описани в Цифровата програма за Европа.

- **Националната стратегия за развитие на широколеновия достъп 2012 - 2015** - тя е актуализирана и допълнена с разширен времеви хоризонт до 2020 г.

- **Национален план за широколенова електронна съобщителна инфраструктура за достъп от следващо поколение** - той е логично продължение на действащата стратегия за развитие на широколеновия достъп.

- **Стратегия за развитие на електронното управление в Република България 2014-2020** - тя е насочена към превръщане на администрацията от фрагментирана и бюрократична структура в интегрирана, ефикасно действаща единна система чрез предоставяне на съвременни висококачествени публични електронни услуги за гражданите и бизнеса.

- **Стратегия за въвеждане на електронно управление и електронно правосъдие в сектор „Правосъдие“ 2014-2020 г.:** Стратегията е приета с Решение № 531 на Министерския съвет от 21.07.2014 г.

- **Секторна стратегия за развитие на електронното управление в Агенция „Митници“ - „Е-Митници“ 2014 - 2020 г.:** тя дефинира и интегрира целите, приоритетите и очакваните резултати по отношение на въвеждането на електронно управление в Агенция митници (Е-Митници).

- **Национална стратегия за научните изследвания 2020:** стратегията дефинира информационно комуникационните технологии като един от трите основни приоритета, в които се подкрепят научните изследвания и технологичното развитие. Другите два са технологии, свързани със здравето и еко-технологии и енергоспестяващи технологии и също включват информационно комуникационните технологии.

- **Стратегия за ефективно прилагане на информационните и комуникационните технологии в образованието и науката на Република България (2014-2020г.):** стратегията задава основните цели, задачи, направления за информатизация на системата на образованието и науката в Република България до 2020 година.

- **Национална здравна стратегия (2014 - 2020):** чрез нея се възприема цялостният интегративен принцип, заложен в стратегията на Европейския съюз и е основана на разбирането, че сложните и преплетени проблеми на здравето, които са винаги многофакторно обусловени наложително изискват ясна представа за подходите и времевите параметри за тяхното решаване.

- **Стратегия за развитие на държавната администрация:** това е националният стратегически документ, който задава визията за развитието на българската администрация за следващия програмен период.

- **Актуализирана политика в областта на електронните съобщения на Република България 2015-2018 г.:** чрез нея се определя развитието на съобщителния сектор, за постигане на ускорен икономически растеж в рамките на единния европейски пазар.

Стратегическите документи се изпълняват чрез приети мерки като:

✓ **Иновационна стратегия за интелигентна специализация на Република България (2014-2020):** в нея е отделено специално внимание на мерките за постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ цифров растеж.

✓ **Проект на Стратегия за Е-архивиране (2014-2020):** проекта е в съответствие с Общата стратегия за електронно управление, която поставя рамката и определя националните стратегически цели за ускорено изграждане и развитие на електронното управление в България.

✓ **Проект на Национална стратегия за прилагане на облачните технологии в държавното управление:** значението му за развитие на цифровото общество е безспорно и е изключително важна част от политиката на цифровия единен пазар. Облачните информационни технологии са нов модел информационни технологии и услуги, достъпни дистанционно. Чрез тях е възможен мрежовия достъп до споделени ресурси като сървъри, интернет мрежи, хранилища на масиви от данни и софтуерни приложения.

✓ **Проект на Национална стратегия за защита на интелектуалната собственост:** ролята на проекта е създаване на по-конкурентна икономика и по-високо равнище на заетост.

✓ **Стратегията за киберсигурност:** тя определя мерки за редуциране на риска и гарантиране на ползите в киберпространството за гражданите и бизнеса. Насочена е и към публичната администрация и управлението на страната в средносрочен план. Стратегията определя киберсигурността като система от мерки за осигуряване на конфиденциалност, наличност, цялостност и автентичност на информацията, която се създава, използва и съхранява в националната електронна среда.

3. Правна рамка

С Решение на 230-то заседание на Съвета по европейски въпроси от 17 януари 2011 г. бе създадена подгрупа към Работна група № 31 „**Европа 2020**“ с цел координиране на работата, свързана с изпълнението на дейностите по Цифровата програма на Европа,.

На европейско ниво приоритетите в областта на дигиталната реформа са очертани в стратегията на ЕС за растеж и заетост „**Европа 2020**“ и по-конкретно в една от нейните водещи инициативи - **Цифровата програма за Европа**.

Действащата в момента нормативна уредба в областта на дигиталната рамка обхваща редица нормативни актове, по-съществените от които са:

- *Закон за електронните съобщения;*
- *Закона за електронно управление;*
- *Закона за електронния документ и електронния подпис;*
- *Закон за търговския регистър;*
- *Закона за електронна търговия;*
- *Закон за защита на личните данни;*
- *Закона за защита на класифицираната информация.*

Налице са множество подзаконовни нормативни актове, детайлизиращи уредбата в областта на информационно комуникационните технологии.

Подходът към проблемите с дигиталната реформа през годините е бил относително еднообразен. Винаги наличният казус е свързан с появата на заплахата и откриване на подходящия продукт, който да я неутрализира. Но всичко това трябва да се промени, както концепцията за сигурност, така и стратегията за национална сигурност, а от там и стратегията за кибер сигурност.

ЛИТЕРАТУРА

1. Temelkova, 2018. Temelkova, Miglena. Studying the leadership style of business organizations' management under the conditions of the Fourth Industrial Revolution. Asia Pacific Journal of Research in Business Management, Volume 9, Issue 2, February-2018 2018. **ISSN : 2229-4104.**

2. Temelkova, 2017. Temelkova, Miglena. Development of Controlling in the Organizations from the Service Sector under the Conditions of the Forth Industrial Revolution. International Journal of Advanced Research in Management and Social Sciences, Volume 6, Issue 3, March 2017. **ISSN 2278-6236.**

3. Иванов. Хр. Процессы стандартизации внеаудиторного обучения в европейском пространстве высшего образования. Социосфера 2011. Руска Федерация.